

สตรีนิยมคืออะไร

- ออฟเฟ่น กล่าวว่า “สตรีนิยมเป็นความพยายามวิพากษ์วิจารณ์และปรับปรุงสภาพที่เสียเปรียบของผู้หญิงที่สัมพันธ์กับผู้ชายในสถานการณ์ทางวัฒนธรรมเฉพาะหนึ่งๆ”
- ไอเซนสไตน์ กล่าวว่า “สตรีนิยมเป็นการวิเคราะห์ความเป็นรองของผู้หญิงโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อค้นหาหนทางที่จะเปลี่ยนแปลงสภาพนี้”

ความสำคัญ

- ตามหลักการศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สตรีย่อมมีคุณค่าของคนในฐานะตามธรรมชาติของมนุษย์เท่าเทียมกับบุรุษ
- แต่ในความเป็นจริงของสังคม สตรีมีคุณค่าของคนน้อยกว่าบุรุษ ทำให้เป็นเพศที่ด้อยโอกาสในสังคม
- สตรีจำเป็นต้องได้รับโอกาสในการพัฒนาศักยภาพของตนเอง และมีบทบาทในสังคม

นิยามเรื่องเพศ

- **Sex** คือ เพศที่กำหนดโดยธรรมชาติ ดูความแตกต่างทางสรีระเป็นเกณฑ์ ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้
- **Gender** คือ เพศที่กำหนดโดยสังคม/วัฒนธรรม เป็น การหล่อหลอมผู้คนให้มีบทบาท คุณลักษณะ ตามที่สังคมคาดหวัง ซึ่งสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามวัฒนธรรมของแต่ละสังคม และกาลเวลา

ปัญหาอุดมการณ์ชายเป็นใหญ่ (Patriarchy)

- การนำสังคมโดยผู้ชาย
- การกำหนดพื้นที่ของผู้หญิงและผู้ชาย
 - งานบ้าน (ผู้หญิง) และงานนอกบ้าน (ผู้ชาย)
- การแบ่งงานโดยใช้เพศเป็นเกณฑ์
 - งานของผู้หญิง และงานของผู้ชาย

ปัจจัยที่เป็นสาเหตุของปัญหาสิทธิสตรี

- ปัจจัยทางชีวภาพ / ธรรมชาติ (Sex)
 - สรีระทางร่างกาย
- ปัจจัยทางวัฒนธรรม (Gender)
 - ความเชื่อ/ค่านิยม/ประเพณี
- ปัจจัยทางการเมืองและกฎหมาย

รายงานผลการวิจัย

- เด็กหญิงโตเร็วกว่าและเรียนรู้เร็วกว่าเด็กชาย
- ผู้ชายเก่งคณิตศาสตร์ ผู้หญิงเก่งภาษา
- ผู้ชายเป็นอัจฉริยะมากกว่า เช่น อเล็กซานเดอร์ นโปเลียน เพลโต อริสโตเติล นิวตัน ไอแซค นิวตัน บิโตนี ลีโอนาร์โด ดา วินชี เป็นต้น ขณะที่ผู้ชายก็เป็นคนปัญญาอ่อนมากกว่าผู้หญิง

ปัญหาสิทธิสตรี

- การเลือกปฏิบัติต่อสตรี
- การปิดกั้นโอกาส การกีดกันสตรีในสังคม
- การจำกัดเสรีภาพในการตัดสินใจและการกระทำ
- การล่วงละเมิดทางเพศ
- การกดขี่สตรี (ใช้อำนาจบังคับ เอารัดเอาเปรียบ)
- การไม่ให้คุณค่าของงานสตรี

ปัญหาสิทธิสตรี

“คือปัญหาที่มีสาเหตุมาจากความเป็นผู้หญิง”

ความไม่เท่าเทียมทางเพศที่ปรากฏในสังคม

ความเป็นผู้หญิงในวัฒนธรรมไทย

- "คือช่างเท้าหลัง"
- "คือทาสในเรือนเบี้ย"
- "คือหลังบ้านที่ทรงอิทธิพล"
- "คือความอ่อนหวาน"

๔๑๔

ความเป็นผู้หญิงไทยในวัฒนธรรมอีสาน

- ในวันสิวันพระเมียต้องเอาดอกไม้ รูปเทียนไปกราบไหว้สรวงเพื่อเป็นการขอขมาในสิ่งที่ตนเองอาจกล่าวล่วงเกินไป (สิต12 คอง14)
- "แหวนด้ายอ่อนหัว ผัวด้ายอ่อนเมีย" (วรรณกรรมพื้นบ้านอีสาน)

ความเป็นผู้หญิงไทยในปัจจุบัน

จากการศึกษาของ วันทนีย์ และธัญญ์ (2541) พบว่า ผู้ตอบอายุ 20-30 ปี จำนวน 1,838 คน ซึ่งมีผู้หญิงเป็นส่วนใหญ่ ยังเห็นว่า ภรรยาควรเชื่อฟังสามี ควรยินยอมให้สามีเป็นผู้มีอำนาจตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ภรรยาควรสนับสนุนความก้าวหน้าในอาชีพของสามี

เรื่องจริงจากข่าว

ข่าวเล็กรายหนึ่งในภาพข่าวทางโทรทัศน์ในช่วงปี พ.ศ. 2542 เป็นข่าวลูกชายที่ฆ่าพ่อของตน เพราะลูกชายทนไม่ได้ที่พ่อคบคิดทำร้ายแม่ตลอดเวลา จนครั้งสุดท้ายที่พ่อใช้น้ำร้อนทำร้ายแม่ ลูกชายตัดสินใจช่วยแม่โดยการยิงพ่อของตนเอง

ผู้เป็นแม่ร้องไห้สะอึกสะอื้นพรั่งพรูความในใจถึงสาเหตุที่เธอไม่แยกทางจากสามี จนทำให้เกิดโศกนาฏกรรมต่อชีวิตของสามีและลูกชายของเธอ เธอกล่าวว่า เมื่อเธอแต่งงาน เธออยากเป็นเมียที่ดี ปรนนิบัติรับใช้สามี ดูแลเอาใจใส่สามีตามที่สมควรจะทำ เมื่อสามีทำร้ายเธอ เธอสูดคันทันเพื่อลูก เพื่อที่จะยังคงอยู่เป็นครอบครัวเดียวกัน เธออยากมีชีวิตคู่แบบคู่เดียวเมียเดียว

จากภาพยนตร์เรื่อง “โคลนนิง คนก๊อปปี้คน”

ฉากหนึ่งในภาพยนตร์เรื่อง “โคลนนิง คนก๊อปปี้คน”

■ ภายในห้องรับแขก/กลางคืน

แม่ซึ่งพิการต้องนั่งรถเข็นคุยกับลูกชาย “ให้แม่อยู่ช่วยไม่ได้สิกว่าเธอ” (แฟนสาวของลูกชายกำลังทำกับข้าวอยู่ในครัว)

ลูกชาย “อยู่เฉยๆดีกว่า เราคอยพิสูจน์ฝีมือคุณหมอกันดีกว่า”

แม่พูดด้วยความชื่นชม “สมัยนี้หาผู้หญิงอย่างหนูเมียกันจะลูก เรียนจบหมอกี่ตั้งแต่อายุยังน้อย ทำกับข้าวก็เก่ง ดูท่าทางจะอร่อยไม่ใช่นะเนี่ย”

ภาพยนตร์เรื่อง “นางนาก”

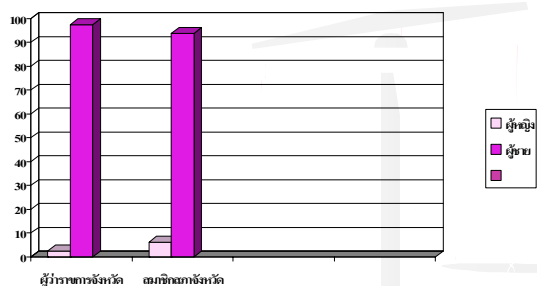

วิเคราะห์สถานภาพของเพศหญิง

- จากข่าวเล็กราย การแสดงแม่แสดงถึง ค่านิยมของการเป็นเมียและแม่ที่ดี ต้องยอมรับความเจ็บปวดทรมานและทางใจที่เธอได้รับจากสามี
- จากภาพยนตร์เรื่อง โคลนนิง คนก๊อปปี้คน แสดงถึงการเป็นแม่ศรีเรือน ในอุดมคติการเป็นเมียที่ดี
- จากภาพยนตร์เรื่อง นางนาก แสดงถึงการชื่นชมผู้หญิงในฐานะเมียที่ซื่อสัตย์ จงรักภักดีต่อสามี และแม่ที่รักลูก และแสดงให้เห็นว่า โลกของผู้หญิงคือ “บ้าน” ขณะที่โลกของผู้ชายคือนอกบ้าน

“สิ่งเหล่านี้แสดงถึง ผู้ชายคาดหวังให้ผู้หญิง “เป็น” ในสิ่งที่ควรจะเป็น และผู้หญิงด้วยตัวเองก็ตกย้ำและดำรงความเชื่อในการ “เป็น” ผู้หญิงนั้นด้วย”

การบริหารและการเมืองระดับท้องถิ่น 2543

เด็กและสตรีที่แจ้งว่าถูกละเมิดทางเพศ พ.ศ.2551

เด็กหญิง 0-14 ปี	450
เด็กชาย 0-14 ปี	15
ผู้หญิง 15+ ปี	650
ผู้ชาย 15+ ปี	1
รวม	1116

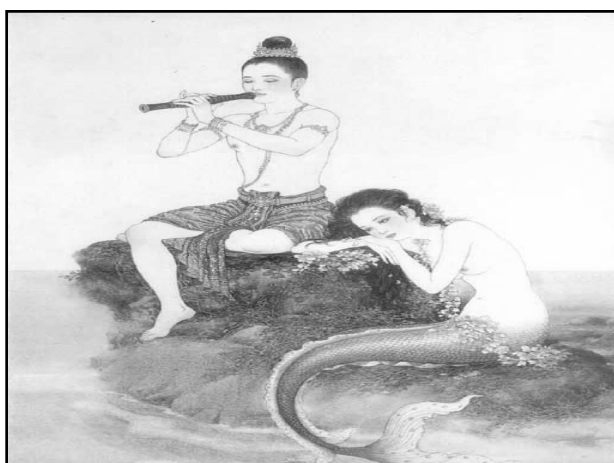
เด็กและสตรีที่แจ้งว่าถูกละเมิดทางเพศ พ.ศ.2551 การแจ้งต่อเจ้าพนักงาน

ผู้ถูกละเมิดทางเพศ	จำนวน	ร้อยละ
แจ้งต่อเจ้าพนักงาน	1000	89.61
ไม่แจ้งเจ้าพนักงาน	100	8.96
ไม่ระบุ	16	1.43
รวม	1116	100

ชีวิตทางเพศ

- ผู้ชายสามารถมีภรรยาได้หลายคน
- ผู้หญิงมีสามีเพียงสองคนถูกประณาม
- ค่านิยมของชาวไทย
- มีภรรยาหลายคนไม่ผิด

เพศภาวะและเอดส์

- ความสัมพันธ์เชิงอำนาจจากเพศภาวะ ทำให้ผู้หญิงเปราะบาง
- การเป็นฝ่ายรับในเรื่องเพศ ทำให้ไม่เป็นผู้ริเริ่มกำหนดรูปแบบและวิธีการมีเพศสัมพันธ์ ไม่กล้าเป็นฝ่ายริเริ่มป้องกันตน
- มักมีการตั้งชื่อกลุ่มประชากรคิดเชื่อที่ถูกสำรวจว่าเป็น “กลุ่มหญิงบริการทางเพศ” แทนที่ “กลุ่มผู้ติดเชื้อจากผู้ชายนักเที่ยว” หรือกลุ่ม “จากแม่สู่ลูก” แทนที่ “จากพ่อสู่แม่และลูก” หรือ “จากชายสู่หญิง” เป็นต้น

ภาพลักษณ์ของผู้หญิงในโฆษณา

ยุทธศาสตร์ของระบบทุนนิยม “ผู้หญิงต้องสวย”

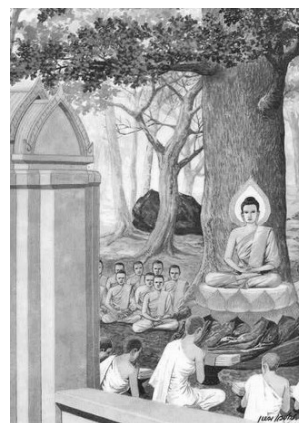
พิธีสวดในอินเดีย

ร่องรอยความไม่เสมอภาคในคัมภีร์ทางศาสนา

MICHAEL COXSIE — THE TEMPTATION

ครุธรรม 8 ประการ

1. ภิกษุณีอุปสมบทแล้ว 100 ปี ต้องกราบไหว้ลูกรับ ทำอัฐยสิกรรม สามิจิกรรม แก่ภิกษุที่อุปสมบทในวันนั้น ธรรมเนียมนี้ภิกษุณีต้องสักการะ เคารพนับถือ บูชา ไม่ละเมิดตลอดชีวิต *
2. ภิกษุณีไม่พึงอยู่จำพรรษาในอาวาสที่ไม่มีภิกษุ ธรรมเนียมนี้ภิกษุณีต้องสักการะ เคารพ นับถือ บูชา ไม่ละเมิดตลอดชีวิต *
3. ภิกษุณีต้องหวั่นธรรม 2 ประการ คือ อามวันอุโบสถ 1 เข้าไปฟังคำสั่งสอน 1 จากภิกษุสงฆ์ทุกกึ่งเดือน ธรรมเนียมนี้ภิกษุณีต้องสักการะ เคารพ นับถือ บูชา ไม่ละเมิดตลอดชีวิต
4. ภิกษุณีอยู่จำพรรษาแล้ว ต้องพิจารณาในสงฆ์สองฝ่ายโดยสภาพทั้ง 3 คือ โดยได้เห็น โดยได้ยิน หรือโดยรังเกียจ ธรรมเนียมนี้ภิกษุณีต้องสักการะ เคารพ นับถือ บูชา ไม่ละเมิดตลอดชีวิต

5. ภิกษุณีต้องธรรมที่หนักแล้ว ต้องประพฤติกุณมานัดในสงฆ์ 2 ฝ่าย ธรรมเนียมนี้ภิกษุณีต้องสักการะ เคารพ นับถือ บูชา ไม่ละเมิดตลอดชีวิต
6. ภิกษุณีต้องแสวงหาอุปสัมปทาในสงฆ์ 2 ฝ่าย เพื่อศึกษาจากผู้มีสิกขา อันศึกษาแล้วในธรรม 6 ประการ ครบ 2 ปีแล้ว ธรรมเนียมนี้ ภิกษุณีต้องสักการะ เคารพ นับถือ บูชา ไม่ละเมิดตลอดชีวิต *
7. ภิกษุณีไม่พึงค้า บริขายภิกษุ โดยปริยายอย่างใดอย่างหนึ่ง ธรรมเนียมนี้ ภิกษุณีต้องสักการะ เคารพ นับถือ บูชา ไม่ละเมิดตลอดชีวิต
8. ตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป ปิดทางไม่ให้ภิกษุณีทั้งหลายสอนภิกษุ เปิดทางให้ภิกษุทั้งหลายสอนภิกษุณี ธรรมเนียมนี้ ภิกษุณีต้องสักการะ เคารพ นับ ถือ ไม่ละเมิดไปตลอดชีวิต *

พระพุทธเจ้าทรงตรัสการบวชของสตรี

- เพื่อความบริสุทธิ์แห่งพรหมจรรย์
 - ผู้หญิงบวชจะเป็นอันตรายต่อพรหมจรรย์ได้ง่ายขึ้น
- เพื่ออนุเคราะห์สังคม
 - ผู้หญิงเข้ามาบวชเป็นการด้านกระแสดังคมในยุคนั้น

ภิกษุณีนิตรสุมาลย์

สตรีนิยมเกิดขึ้นเมื่อใด?

- ช่วงศตวรรษที่ 16-17 เริ่มเกิดการเรียกร้องสิทธิสตรีขึ้น
- ศตวรรษที่ 17 ให้ความสำคัญกับความเป็นอิสระกับปัจเจกบุคคลและโอกาสที่เท่าเทียมกัน
- ศตวรรษที่ 18 ต้องการจำกัดสิทธิของภักดีและบรรดาขุนนางและเรียกร้องให้มีการเรียกร้องสิทธิในการเป็นพลเมือง สิทธิในการเลือกตั้งสิทธิในการถือครองทรัพย์สิน
- ศตวรรษที่ 19 เรียกร้องความยุติธรรมทางสังคม ความเท่าเทียมกันทางเศรษฐกิจ ซึ่งนำไปสู่การเรียกร้องความเท่าเทียมกันทางเศรษฐกิจระหว่างเพศ

ทฤษฎีสตรีนิยม

สตรีนิยมสายอนุรักษ์นิยม (Conservative view)

- ห่วงใยกับสภาพแบบเดิมที่มีอยู่ในสังคมอยู่แล้ว
- ผู้ชายและผู้หญิงควรมีบทบาทต่างกันเพราะเกิดมาต่างกัน
- ผู้หญิงและผู้ชายมีความสามารถไม่เท่าเทียมกันมีสภาพตามธรรมชาติของผู้หญิงที่ทำให้สมควรจะรับบทบาทเช่นนั้น ในสังคม

สตรีนิยมสายเสรีนิยม (Liberal Feminism)

- มองว่าผู้หญิงเป็นเพศที่มีเหตุผลเช่นเดียวกับชายและควรได้รับสิทธิต่างๆ เช่นเดียวกับชาย
- เรียกร้องให้ผู้หญิงเข้าไปอยู่ในโลกสาธารณะและทำทุกอย่างเช่นเดียวกับชาย (ไม่ใช่อยู่แต่ในบ้าน) ซึ่งการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ผู้หญิงสามารถเข้าไปอยู่ในโลกสาธารณะได้
- การต่อสู้ผ่านการแก้ไขกฎหมายเป็นส่วนใหญ่ หรือเรียกร้องการแก้ไขในแนวสังคมสงเคราะห์ เช่น การจัดให้มีสถานรับเลี้ยงเด็กของรัฐ จ่ายเงินให้กับสตรีเมื่อลาคลอดบุตร ยกเลิกกฎหมายห้ามทำแท้งหรือใช้การคุมกำเนิด
- ยอมรับในการแทรกแซงของรัฐ เช่น การกำหนดโควตาพิเศษให้แก่ผู้หญิงในกรณีต่างๆ เช่น การรับเข้าทำงาน เป็นตัวแทนทางการเมือง จ่ายเงินเมื่อลาคลอด

สตรีนิยมสายมาร์กซิสต์ (Marxist Feminism)

- เงินค่าจ้างทางเศรษฐกิจเป็นตัวกำหนดสภาพความเป็นรองของผู้หญิง
- ระบบทุนนิยมทำให้ชายต้องออกมาทำงานนอกบ้าน เป็นแรงงานทางอุตสาหกรรม มีค่าจ้าง หญิงทำงานบ้าน แรงงานไม่มีค่าจ้าง
- สนับสนุนให้ผู้หญิงออกไปทำงานนอกบ้านมีส่วนร่วมในการผลิตของสังคม
- รัฐมีหน้าที่เลี้ยงดูครอบครัว การแก้ไขปัญหานี้จะทำให้เกิดความรู้สึกริสรและเท่าเทียมกัน

สตรีนิยมสายหัวรุนแรง (Radical Feminism)

- ผู้หญิงถูกกดขี่เพราะเพศของเธอ เพราะเธอเป็นผู้หญิง
- มองว่าผู้หญิงเป็นเพศที่ใช้อารมณ์ ไม่มีเหตุผลจึงทำให้มีการกดขี่ผู้หญิง เช่น การจ้างแรงงาน
- ความเป็นแม่ แม่บ้าน เป็นมายาคติที่ผู้ชายสร้างขึ้น ทำให้ต้องพึ่งพิงผู้ชาย
- เอนทาสีวิทยา เอาชนะเรื่องการมีลูกโดยมีการใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเข้าช่วย ขอมรับการความสัมพันธ์ทางเพศแบบต่างๆ

สตรีนิยมสายจิตวิเคราะห์ (Psychoanalytic Feminism)

- ความเป็นหญิงความเป็นชายขึ้นอยู่กับระดับจิตใจ
- แนวของฟรอยด์ ขึ้นอยู่กับจิตไร้สำนึก ความเป็นหญิงขึ้นอยู่กับการดูแลและขยายไปสู่งานอื่นๆ ที่ผู้หญิงทำ
- ปมโอดิปุส
- ปมอเล็กตรา
 - ความไม่เท่าเทียมกันเกิดจากผู้หญิง
 - วิทยาศาสตร์เพศชาย ทำให้มีอารมณ์หญิง

ทฤษฎีที่ถือว่าความแตกต่างระหว่างเพศในแง่จิตใจเป็นเหตุผลที่ทำให้การกำหนดบทบาทตามเพศเป็นสิ่งที่ถูกต้องในแง่สังคม มีดังนี้

ทฤษฎีอ้างความไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ (inevitability)

- ธรรมชาติทางกายและจิตใจของชายและหญิงแตกต่างกัน จึงต้องมีบทบาททางเพศที่แตกต่างกันด้วย

พลทหารหญิง "อเลสซียา คอร์ฟมานน์" อายุ 23 แห่งกองทัพเยอรมนี ร้องไห้โศก ถูกไล่ออกจากกองทัพเพราะ "เต้า" ใหญ่เกินไป!

ปัญหาทฤษฎีอ้างความไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้

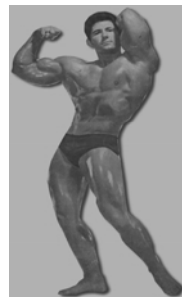
- ธรรมชาติกำหนดหรือมนุษย์กำหนด ควรกำหนดตามความสนใจของแต่ละคน

MEDIA THAI POST
www.mediathai.net

ทรศนะอั้งความเป็นอยู่ที่ดี (well-being)

- ชายหญิงบทบาทต่างกันทำให้ความเป็นอยู่ดีขึ้น
- ความสุขของหญิงคือ การครอบครองสิ่งสวยงาม ความสุขของชายคือการแสดงความเข้มแข็งและมีอำนาจเป็นต้น

สังคมมองว่าผู้ชายเป็นเพศที่แข็งแกร่ง
บึกบึน สมชายชาตรี

- ผู้หญิงชอบครอบครองสิ่งสวยงามเสมอไปหรือไม่
- ใครเป็นคนกำหนดบทบาทเพศหญิง

ปัญหาอั้งทรศนะความเป็นอยู่ที่ดี

- ปัญหา ขึ้นันได้หรือไม่ว่า ชายหญิงมีบทบาทแตกต่างกันทำให้สังคมมีความสุข?
- เกณฑ์วัดความสุขคืออะไร บอกได้อย่างไร?

ทรศนะอั้งประสิทธิภาพ (efficiency)

- ชายหญิงต่างกันย่อมเหมาะกับงานที่แตกต่างกัน
- บทบาทที่เหมาะสมทำให้งานมีประสิทธิภาพ

วิศวกรหญิง

นักบินอวกาศคนแรกของเกาหลีใต้

ทฤษฎีการกำหนดตนเอง(self-autonomy)

- ชายและหญิงมีอารมณ์แตกต่างกัน
- หญิงไม่สามารถกำหนดกฎศีลธรรมได้เนื่องจากเป็นเพศที่มีอารมณ์อ่อนไหว ไม่สามารถเป็นกลางได้
- เกิดจริยศาสตร์ผู้หญิงเรียกว่า จริยศาสตร์แห่งความอาทร (ethics of care) รับฟังเสียงจากทุกฝ่าย

ผู้หญิงที่ในหัวเต็มไปด้วยปรัชญากรีก...น่าจะไปได้ไหนเลยเลย
(Immanuel Kant)

■ Immanuel Kant

สถานภาพของสตรีในปัจจุบัน

สิทธิคุ้มครองของผู้ถูกกระทำรุนแรงในครอบครัว

- พ.ร.บ.คุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 ซึ่งระบุไว้ว่าผู้ใดกระทำการอันเป็นความรุนแรง โดยมุ่งให้เกิดอันตรายแก่ร่างกาย จิตใจ และสุขภาพ แก่บุคคลในครอบครัว ผู้นั้นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน ปรับไม่เกิน 6000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ก็ได้แต่หวังไว้ว่าการผลักดันให้เกิดกฎหมายตัวนี้จะส่งผลให้ความรุนแรงในครอบครัวลดลงได้บ้างไม่มากนัก

สิทธิการเรียกค่านานานาม

- เมื่อ 4 มิถุนายน พ.ศ. 2551 ประกาศให้หญิงที่ “แต่งงาน” แล้วหรือ “หย่าร้าง” นั้น สามารถเลือกให้ค่านานานามว่า นาง หรือนางสาว ก็ได้

สิทธิทางการเมือง

- अनुสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรี ประกาศให้ผู้หญิงสามารถมีส่วนร่วมทางการเมือง สามารถร่วมวางนโยบายของรัฐ รับตำแหน่งราชการ และปฏิบัติหน้าที่ราชการ อีกทั้งยังเป็นผู้แทนรัฐบาลในระดับระหว่างประเทศ และเข้าร่วมในงานขององค์กรระหว่างประเทศได้

บทบาทการทำงาน

ปี พ.ศ.2539

- แต่งตั้งนายอำเภอหญิงคนแรก (คุณประสม คำวิชอบ) - แต่งตั้งนายพลหญิงเป็นครั้งแรก จำนวน 10 คน - มติคณะรัฐมนตรีเห็นชอบ นโยบาย และแผนปฏิบัติการป้องกัน และแก้ไขปัญหารัฐกิจบริการทางเพศ - พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 ได้รับการประกาศใช้โดยเพิ่มโทษผู้เกี่ยวข้องในการนำเด็ก เข้าสู่กระบวนการค้าธุรกิจทางเพศ และผู้ให้บริการ - ข้าราชการและลูกจ้างหญิงภาครัฐ มีสิทธิในการลาคลอดได้ 90 วัน โดยไม่ต้องรวมอยู่กับวันลาถึง

ปี พ.ศ.2537

- แต่งตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดหญิงคนแรก (คุณจรัสศรี ทิพย์รัช) รองผู้ว่าราชการจังหวัดหญิงคนแรก และปลัดอำเภอหญิง

เรื่องของ “ความเสมอภาคชาย-หญิง” ในประเทศไทย
ล่าสุดดำเนินมาถึงจุดที่มีการผลักดันให้เกิดกฎหมายที่
ให้ “ข้าราชการหญิงลาปฏิบัติธรรม” ได้นาน ๆ เหมือน
ที่ “ผู้ชายลาบวช” ได้ 3 เดือน ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้
พิจารณากฎหมายนี้แล้ว และอยู่ระหว่างส่งร่างกลับเพื่อ
รับฟังความเห็นจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องอีกครั้งหนึ่งก่อน

(หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ 13/9/49)

วันที่ 8 มีนาคม เป็นวันสตรีสากล